

dintre noi și la care și exemplele găsite de autorul cărții (de la figurina de lemn, *biiga* din Burkina Fasso sau *akua ma* din zona Lacului Ciad, prin transformările miraculoase ale unor păpuși din lemn în om, la români, și până la Carlo Collodi și al său Pinocchio) sunt tot atâtea argumente că sacrul este la baza teatrului care în timpurile moderne a fost denumit și *de animație*.

Apoi, se face o trecere în revistă a teatrului sacru în China, Japonia și India, la amerindieni, în teatrul de umbre din Asia. Toată această „călătorie” este însoțită de argumente, citate, exemple, dar și de un set de planșe, precum și de o bibliografie foarte bogată.

„Teatrul de animație s-a perpetuat peste secole datorită credinței în eficiența sa magică, dar și pentru că mijloacele sale de expresie au încântat generații de spectatori. Misterul animării este foarte puternic și astăzi, și chiar dacă mișcările personajelor nu mai sunt considerate profetice și nu mai sunt folosite în divinație, arta animației creează spectatorului o stare specială, de uimire, de prezență a unui mister și un gând ascuns despre originea divină a artei. Pe parcursul unui spectacol, păpușa animată este încă privită ca o ființă magică, vie, iar spectatorul de orice vârstă are momente în care uită că este un obiect” – scrie Cristian Pepino. De aici se subînțelege și ideea că teatrul de animație nu este numai pentru copii, de la începuturi el fiind adresat adulților; magia vine din trecut, iar fascinația din prezent.

Cartea lui Cristian Pepino oferă o imagine cuprinzătoare, elaborată, și este scrisă din dragoste de teatru, din pasiunea mistuitoare pentru arta pe care o slujește, de atâția amar de ani, cu credința sacră despre care vorbește.

Cristian Pepino – Istoria secretă a păpușilor. Teatrul de animație și sacrul. Editura UNATC Press, București, 2014.

Daria DIMIU

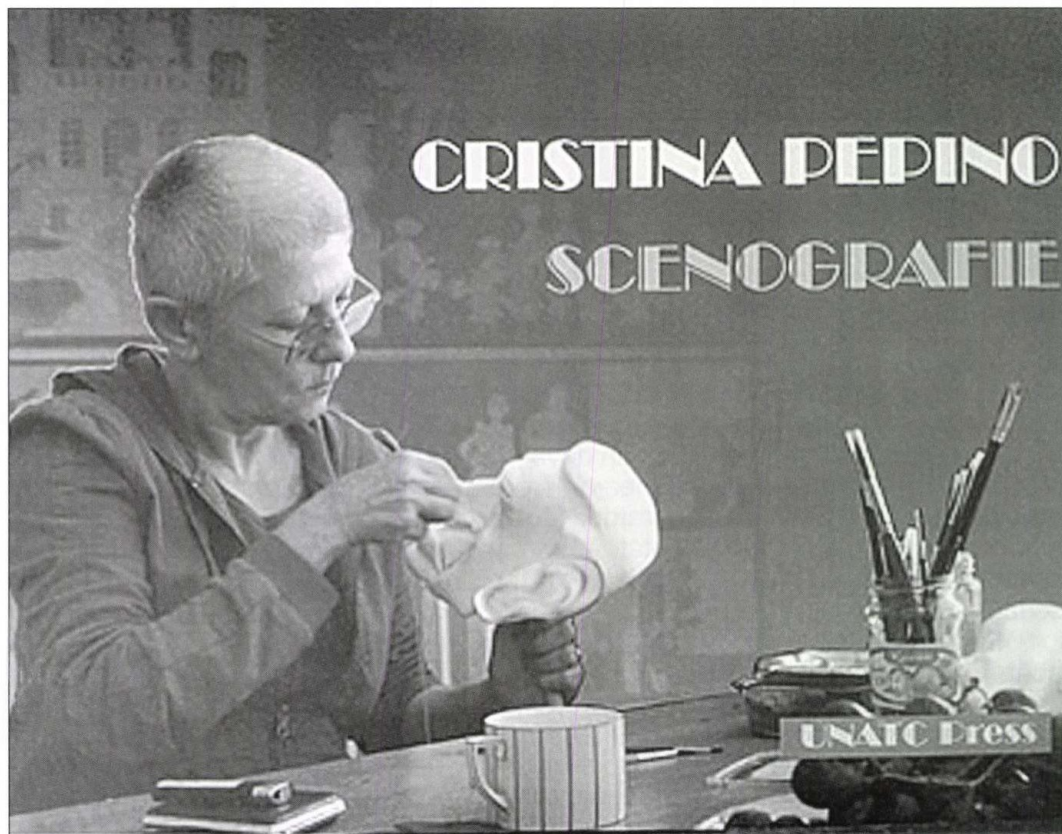
Trăind într-o lume pe care trebuie să o inventezi

În august a.c. s-a împlinit un an de la prematura despărțire de Cristina Pepino (1951–2013). De câte ori o întâlneam, la premiere sau prin deplasări, era înconjurată de colegi, prieteni și admiratori, fără a căuta ea însăși anturajul. „A plecat dintre noi un om minunat, talentat, generos, cu o inimă mare, care a încercat să schimbe fața teatrului de animație, legat prin mii de fire de Teatrul Țândărică” – scria în ferparul emis de instituția căreia-i închinase ani și putere și imaginație.

Intitulat simplu **Cristina Pepino. Scenografie**, vastul album bogat ilustrat apărut în 2014 la UNATC Press, în condiții grafice excelente, celebrează o mare creatoare. Prezență discretă, mereu cu figura serioasă, dar radiind generozitate, fotografia de pe coperta 1 (un instantaneu de atelier) o înfățișează absorbită, îndrăgostită de ceea ce face. Texte despre artistă, fișă de creație, câteva fragmente de cronici și lista premiilor și a prezențelor în expoziții alcătuiesc partea teoretică. După cum era de așteptat, cea mai amplă scriere îi aparține celui care a cunoscut-o

cel mai bine, ca om și ca profesionist: regizorul Cristian Pepino; el enumeră și nuanțează aspectele de originalitate și inovație, iar emoția se desprinde dintre rânduri, în pofida voitei obiectivității. „Moda în scenografia teatrului de păpuși este relativă. Certă e numai provocarea acestui gen de teatru pentru scenografi care i se dedică. Designer la bază, Cristina Pepino este vocea spațiului din teatrul de păpuși prin care scenografia explodează în ecouri de culoare și fantezie” – scrie Adriana Teodorescu. Cu mare căldură, Ludmila Patlanjoglu sintetizează: „Cristina și Cristian – suflete pereche în viață și în artă [...] Prezența lor pe afiș înnobila instituții din țară și străinătate, starea de repetiții era la fel de importantă ca aceea de spectacol. Lângă ei aveai curajul să încerci să cauți. Păpușile și marionetele erau un teritoriu artistic în care se putea cerceta și experimenta.” Orânduite cronologic, cu indicarea spectacolului și a regizorului, planșele pot fi împărțite în două mari categorii: pe de o parte, schițe de decor și costum, pe de alta, fotografii de spectacol. Caracterizate de jovialitate, umor și sensibilitate, schițele prezintă păpușile în mișcare și în situații expresive.

Cristina Pepino a debutat în sfera teatrului de proză (*Opereta* de Gombrowicz, regizată de Cristian Pepino la Piatra Neamț). Cu *Metamorfoze* după Ovidiu, realizat la Teatrul de Păpuși din Constanța, a participat la „Seri de teatru antic” – primul festival de gen din istoria teatrului românesc, organizat de Teatrul Dramatic din oraș. A ucenicit pe lângă Eugenia Tărășescu, Dan Jitanu, Mircea Nicolau și Irina Borowski, înainte de a se dedica integral teatrului de păpuși și marionete. Imediat

CRISTINA PEPINO

SCENOGRAFIE

după Revoluție, a colaborat cu desene și articole despre modă și istoria costumului la câteva publicații. A tradus în limba română *Ursulețul Winnie Pooh* și în maghiară *Magazinul cu jucării* de Al. T. Popescu. Piesa *Gulliver în Țara Piticilor*, scrisă de ea pentru Teatrul „Gulliver” din Galați (montată de Daniel Stanciu), a fost menționată laudativ în volumul *The Reception of Jonathan Swift in Europe* (Cromwell Press, London & New York, 1995)

Cristina Pepino a îmbogățit lumea teatrului de păpuși cu noi forme, recunoscute și preluate pe plan mondial; a înviorat cromatica, apelând la culorile primare; a rafinat utilizarea luminii negre, folosind pentru prima dată policromia; s-a adaptat modernității, înlocuind tradiționala (și incomda) planșetă cu soft-ul CorelDraw, prelucrând parte din decoruri pentru proiecție. Profesionalismul ei, gata mereu a doborî noi limite, și dăruirea i-au adus respectul și recunoașterea internațională. A lărgit expresivitatea scenografică, optând pentru culori îndrăznețe, materiale și texturi diverse, orientându-se cu precădere în construcția pieselor de decor și în sculptura păpușilor spre substanțe moi și ușoare (burete, spumă, extrudat), care să permită o rapidă manevrabilitate și să nu stânjenească actorul. Bunul gust și imaginația ei parcă inepuizabile au născut mereu soluții insolite, captivante ca imagine pentru publicul-țintă, căruia-i lăsa fantezia să zboare, dar și pentru adulți, prin variantele de maxim impact la care apela. A evadat din perimetrul strict al literaturii de copii, abordând marea dramaturgie (*Păsările* după Aristofan, *Regele Cerb* de Carlo Gozzi, *Peer Gynt* de Ibsen, *Pasărea Albastră* de Maeterlink) ori adresându-se publicului adult cu mijloace specifice animației (*Candide* după Voltaire, *Play Shakespeare*).

S-a implicat în procesul de construcție a păpușilor, veghind la modul cum materia inertă prinde viață, respectând concepția și în conformitate cu ceea ce de mult se numește „stilul Pepino”. Personajele principale aveau întotdeauna un ce romantic, iar cele secundare (îndeobște potrivnicii) – note caricaturale. De exemplu, bărbia mobilă – o provocare pentru mânuitor – apărea mai ales în spectrul negativ, de vreme ce însăși manevrarea ei aducea a barbă lăsată, a defect...

În interviul luat de Raluca Tulbure celor doi mari creatori de frumos, Cristina mărturisise că momentul cel mai de seamă în pregătirea unui spectacol este documentarea (de altfel, și declarația reliefată în titlu îi aparține): „Teatrul de animație este o lume pe care trebuie s-o inventezi aproape în întregime. Ca și când ai crea o lume nouă” (*Teatrul azi*, nr.5–6/2011). „Cea mai mare provocare pentru mine e să inventez în fiecare spectacol câte ceva. Nu știu dacă sunt creator. Sunt anonim. Nu mă exprim pe mine; după cum ziceam, eu spun povestea, care uneori e spusă altfel de către actori, față de cum îmi imaginam eu. Sau de către regizori. Unii regizori te provoacă, alții nu. Unii, regizori sau scenografi, aduc povestea la maniera lor de exprimare, ei fiind creatori, având stil” – declarase ea în revista craioveană *Mozaicul* („Cristina Pepino, scenograf”, 2009).

Răpită prematur, Cristina Pepino rămâne pildă prin albumul-omagiu pe care UNATC i l-a dedicat. Ființă discretă și rezervată, ea trăiește atât prin imaginile respective și prin amintirea celor privilegiați să-i fi văzut operele în mișcare, cât și prin creația celor cărora le-a împărțit tainele profesiei.

Cristina Pepino. Scenografie. UNATC Press, 2014. Texte de Ludmila Patlanjoglu, Raluca Tulbure, Adriana Teodorescu și Cristian Pepino. Fotografii de Cristina Pepino, Corneliu David, Raluca Moldovean, Geo Dinescu, Alexandru Boicu, Cristian Pepino, Lucian Orbean.